

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.7
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/3 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM
la disciplina

„ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII INSTANȚELOR DE JUDECATĂ”

(candidați la funcția de judecător)

AUTOR:
Valeria ȘTERBEȚ,
Doctor în drept, formator INJ

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, Șef Direcția instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Constituția Republicii Moldova și legislația, ce reglementează principiile organizatorice și de activitate ale sistemului judecătoresc, stabilesc cerințe înalte pentru exercitarea funcției de judecător, avînd în vedere și buna cunoaștere a procesului de organizare a activității instanțelor de judecată, de administrare, inclusiv a cauzelor, de efectuare propriu-zisă a justiției în conformitate cu prevederile normelor de drept material și procedural.

Dinamica perfecționării cadrului legislativ, inclusiv la capitolul de organizare a sistemului judecătoresc, necesită actualizarea obiectivelor de a accede în funcția de judecător, de dobîndire a aptitudinilor profesionale respective, aplicare corectă a principiilor de organizare și activitate a sistemului judecătoresc.

Practica a demonstrat, că pentru o justiție eficientă este necesară o pregătire specializată în domeniu.

Un rol important în acest sens în formarea inițială pentru numirea în funcție de judecător în cadrul Institutului Național de Justiție (INJ) îl are studierea actelor naționale și internaționale ce țin de organizarea activității instanțelor de judecată, inclusiv în conformitate cu strategiile conceptuale și metodologice Europene și naționale în domeniu.

Curricula la disciplina „Organizarea activității instanțelor de judecată” este destinată viitorilor judecători și se axează pe metodologia de formare activ-participativă, ținînd cont de principiile de învățare la adulți.

Scopul disciplinei constă în formarea/dezvoltarea competențelor/abilităților conform standardului de formare profesională a adulților, reieșind din Cadrul European și cel Național al Calificărilor, cu un grad mai înalt și complex al tematicii atît pentru orele de curs, cît și pentru cele de seminar, corespunzînd specificului profesional al funcției de judecător.

În complex, curriculum-ul la disciplina „Organizarea activității instanțelor de judecată” este prezentată drept un document de formare profesională orientat spre lărgirea și aprofundarea potențialului intelectual și formarea abilităților profesionale de viitor judecător.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- specifice profesiei, respectiv aplicarea corectă a legislației de organizare judiciară, a regulamentelor și codului deontologic, adoptate întru asigurarea executrii prevederilor legale;
- de determinare a concepției personale a magistratului asupra profesiei sale;
- privind aplicarea și interpretarea normelor legale relevante în contextul actelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
- în aplicarea regulilor de calificare a abaterilor disciplinare la soluționarea cazurilor practice;
- privind evaluarea corectitudinii sau incorectitudinii unor soluții din practica CSM;
- la formularea unor recomandări în scopul îmbunătățirii calitative continue a legislației pertinente în unison cu principiile constituționale și internaționale privind sistemul judecătoresc și statutul judecătorului.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- definească/distingă funcția statală de înfăptuire a justiției;
- identifice sistemul instanțelor judecătorești;
- interpreteze/explice principiile constituționale de separare și colaborare a puterilor;

- deducă și să aplice noțiunile legale de sistem judecătoresc, competență a instanței
- judecătorești , structură organizatorică și de administrare, organe de administrare și autoadministrare;
- relateze/utilizeze în argumentări generalizările CSM, CSJ, rapoartele de monitorizare,
- concluziile și recomandările instituțiilor specializate și abilitate inadverențele cadrului legislativ și instituțional referitoare la desfășurarea reformei legislative și instituționale,
- necesitatea perfecționării, reieșind și din strategiile naționale (privind prevenirea și lupta cu
- crima organizată și corupția, terorismul, traficul de ființe umane, lupta cu sărăcia etc. În
- contextul implementării strategiei de reformă a sectorului justiției);
- să traseze planuri, programe(zilnice și de durată) privind activitatea organizatorică și
- procedurală pentru bună administrare și examinare a cauzelor, interacțiunea cu părțile în
- proces, cu aparatul de specialitate;
- să formuleze deprinderi de operativitate, obiectivitate, independență, imparțialitate, să
- desfășoare activitate individuală și în grup (colectivă) întru realizarea prevederilor curriculei;
- să evalueze și să estimeze propunerile altor audienți, inclusiv coechipieri, să argumenteze
- dezacordul (în caz de existență).

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Organizarea activității instanțelor de judecată	Șterbeț Valeria	II	30	10	20	examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Puterea judecătorească. Sistemul instanțelor judecătorești. Secretariatul instanței judecătorești.	2	4
2.	Autoadministrarea judecătorească.	2	4
3.	Statutul judecătorului. Garanțiile independenței judecătorului.	2	4
4.	Cariera judecătorilor. Selecția și evaluarea performanțelor.	2	4
5.	Răspunderea disciplinară a judecătorului.	2	4
TOTAL		10	20

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Puterea judecătorească. Sistemul instanțelor judecătorești. Secretariatul instanței judecătorești.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Puterea judecătorească. Principiile constituționale și legislative. 2. Sarcinile și principiile de îndeplinire a justiției. Sistemul instanțelor judecătorești. 3. Președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești. 4. Activitatea secretariatului instanței judecătorești. Ținerea lucrărilor de secretariat. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să delimiteze actele legislative naționale ce reglementează principiile organizatorice ale sistemului judecătoresc. 2. De relatat principiile constituționale și legislative de definire a autorității judecătorești ca ramură a puterii de stat, inclusiv prin jurisprudența Curții Constituționale. 3. Să relateze sarcinile și principiile de îndeplinire a justiției prin: <ul style="list-style-type: none"> - evoluția cadrului legislativ privind principiile de organizare și funcționare a sistemului judecătoresc în Republica Moldova; - definirea noțiunii independenței puterii judecătorești; - argumentarea dispozițiilor constituționale de „separare” și „conlucrare” a puterilor în stat. 4. Să delimiteze competența funcțională și a instanțelor judecătorești, competența și structura unei judecătorești, curți de apel și a CSJ. 5. Să argumenteze rolul președintelui și vicepreședintelui instanțelor judecătorești reieșind din atribuțiile ce le revin. 6. Să identifice la fiecare etapă problemele legate de ținerea lucrărilor de secretariat în conexiune cu prevederile legislației procedurale. 7. Să traseze planuri, programe (zilnice și de durată) privind activitatea organizatorică și procedurală pentru bună administrare și examinare a cauzelor, interacțiunea cu părțile în proces, cu aparatul de specialitate. 7. Să evalueze măsurile cu caracter organizatoric privind mersul unui dosar în instanța de judecată până la transmiterea hotărârii spre executare, ținând cont de 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p> <p>Seminare. Analiza datelor statistice. Tablă flipchart.</p>	<p><i>Ore curs</i> Lectura unor surse bibliografice Dezbaterea.</p> <p><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activitate practică. Lucrul în grup cu folosirea tehn.informaționale.</p>

<p>prevederile Instrucțiunilor privind ținerea lucrărilor de secretariat în judecătoria și curțile de apel.</p> <p>8. Să explice prevederile actelor normative relevante privind lucrările de secretariat, să delimiteze competențele președintelui, judecătorului și secretariatului.</p> <p>9. Să explice noțiunile de „repartizare aleatorie a cauzelor”, „termen rezonabil”.</p> <p>10. Să argumenteze necesitatea aplicării tehnologiilor informaționale în activitatea de administrare și efectuare a justiției</p>		
<p>Tema2. Autoadministrarea judecătorească.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organele de autoadministrare judecătorească. 2. Consiliul Superior al Magistraturii. 3. Adunarea Generală a Judecătorilor. 4. Curtea Supremă de Justiție. 5. Ministerul Justiției. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să expună Criteriile distinctive ale organelor de autoadministrare judecătorească reieșind din delimitarea competențelor. 2. Delimitarea competenței și rolul Consiliului Superior al Magistraturii în formarea sistemului judecătoresc. 3. Să se expună argumentat referitor la extinderea competențelor Adunării Generale a Judecătorilor. 4. Să delimiteze și să argumenteze rolul Curții Supreme de Justiție în sistemul instanțelor judecătorești. 5. Să argumenteze rolul Curții Supreme de Justiție în unificarea practicii judiciare, acordarea asistenței metodice judecătorilor. 6. Să stabilească formele și metodele de asistență metodică necesare unui judecător, inclusiv unui judecător începător. 7. Să argumenteze necesitatea interacțiunii Curții Supreme de Justiție cu Consiliul Superior al Magistraturii și președinții instanțelor judecătorești. 6. Să argumenteze rolul Ministerului Justiției în crearea mecanismelor privind asigurarea independenței sistemului judecătoresc în interacțiune cu Consiliul Superior al Magistraturii, reieșind din competența și activitatea organelor subordonate. Rolul Departamentului de administrare judecătorească. 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p> <p>Analiza cadrului legislativ, datelor statistice. Studiu de caz. Soluționarea spețelor. Tablă flipchart.</p>	<p><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice, brainstorming-ul.</p> <p><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea referatelor. Studierea practicii întocmirii unor proiecte de acte relevante.</p>

Tema 3. Statutul judecătorului. Garanțiile independenței judecătorului.

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1.Principiile constituționale și legale ale statutului judecătorului. Inamovibilitatea și inviolabilitatea judecătorului. Numirea judecătorului în funcție.</p> <p>2. Drepturile și obligațiile judecătorului. Restricțiile de serviciu ale judecătorului.</p> <p>3. Transferul judecătorilor în interes de serviciu.</p> <p>4. Suspendarea din funcție și detașarea judecătorului.</p> <p>4.Temeiurile de eliberare a judecătorului din funcție.</p> <p>6. Demisia onorată a judecătorului.</p> <p>7. Protecția de stat a judecătorului, asigurarea lui materială și socială.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Să argumenteze rolul judecătorului în înfăptuirea justiției – unicul exponent al puterii judecătorești.</p> <p>2. Să determine garanțiile constituționale și cele legale ale statutului judecătorului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să argumenteze noțiunile de „inamovibilitate” și „inviolabilitate” a judecătorului; - să interpreteze noțiunile de „independență”, „imparțialitate” și „inamovibilitate” în lumina Cartei Europene privind statutul judecătorului. <p>3. Să delimiteze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - condițiile și criteriile de selectare a candidaților la funcția de judecător; - procedura de numire a judecătorului în funcție. <p>4. Delimitarea drepturilor și obligațiilor judecătorului.</p> <p>5. Să aprecieze necesitatea respectării restricțiilor de serviciu ale judecătorului și urmările încălcării lor.</p> <p>6. Să definească temeiurile de suspendare din funcție și detașare a judecătorului.</p> <p>7. Să se expună asupra temeiurilor de eliberare a judecătorului din funcție și a demisiei onorate a judecătorului.</p> <p>8. Să analizeze cazuri din practica activității Consiliului Superior al Magistraturii și să se expună asupra unor hotărâri adoptate în privința judecătorilor.</p> <p>9. Delimitarea protecției de stat a judecătorului, asigurarea lui materială și socială.</p>	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Poin, laptop, videoproiector.</p> <p>Seminare. Analiza legilor/ datelor statistice. Studiul practicii CSM. Tablă flipchart.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice, brainstorming-ul.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea referatelor/. proiectelor de acte, folosirea tehn.informațion ale.</p>
---	---	---

Tema 4. Cariera judecătorilor. Selecția și evaluarea performanțelor.

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Reglementările legale privind cariera, selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor.2. Cariera judecătorilor. Promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară, numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță și transferarea judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară..2. Criteriile de selecție, transfer și numire în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță judecătorească și promovarea în funcții.3. Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor. Competența.4. Evaluarea performanțelor judecătorilor.5. Colegiul de evaluare a performanțelor Judecătorilor. Competența.6. Interdependența activității Colegiului pentru selecția și cariera, judecătorilor, Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor și Consiliului Superior al Magistraturii.	<p>Prelegere cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice, brainstorming.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Să delimiteze reglementările legale privind cariera, selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor.2. Să identifice criteriile de selecție, transfer și numire în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță judecătorească și promovarea în funcții.3. Să delimiteze temeiurile și modul de promovare, inclusiv de transfer într-o instanță superioară și la o funcție de conducere în sistemul judecătoresc.4. Să se expună asupra modului de evaluare a performanțelor judecătorilor.5. Să identifice cazurile de evaluare a performanțelor judecătorilor în corespundere de scopul urmărit.6. Să delimiteze împuternicirile:<ul style="list-style-type: none">- Colegiului pentru selecția și cariera Judecătorilor;- Colegiului de evaluare a performanțelor Judecătorilor.7. Să analizeze și să se expună referitor la interdependența activității Colegiului pentru selecția și cariera, judecătorilor, Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor și Consiliului Superior al Magistraturii.8. Formularea propunerilor de perfecționare a pregătirii inițiale și continue a judecătorului în vederea	<p>Seminar. Analiza cadrului legislativ, datelor statistice. Studiu/dosare CSM. Tablă flipchart.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studierea hotărârilor CSM. Întocmirea proiectelor de decizii CSM pe un caz improvizat.</p>

îmbunătățirii performanței sistemului.		
Tema 5. Răspunderea disciplinară a judecătorului.		
<p><i>Ore curs.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Temeiurile de tragere la răspundere disciplinară a judecătorilor. 2. Procedura de intentare și examinare a dosarului disciplinar. 3. Inspecția judiciară. Atribuțiile privind tragerea la răspundere disciplinară a judecătorilor. 3. Colegiul disciplinar. Atribuțiile. 4. Hotărârile privind cazurile disciplinare. 5. Examinarea contestațiilor. <p><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De identificat și analizat conținutul unor abateri disciplinare. 2. De argumentat temeiurile de intentare a procedurii disciplinare, de aplicare a sancțiunilor disciplinare, coroborate cu abaterile disciplinare. 3. De evaluat procedura de intentare și examinare a dosarului disciplinar. 4. De identificat interacțiunea organelor implicate în procesul de examinare a dosarului disciplinar în privința judecătorului prin prizma de delimitare a atribuțiilor: <ul style="list-style-type: none"> - inspecția judiciară; - Colegiul disciplinar; - Consiliul Superior al Magistraturii. 5. De expus modul de adoptare a hotărârilor privind cazurile disciplinare, procedura de contestare. 6. De evaluat temeiurile de contestare și procedura de examinare, expunând opiniile privind prevederile legale la acest compartiment. 	<p>Prelegere cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p> <p>Analiza cadrului legislativ modificat, datelor statistice. Studiu de caz. Soluționarea spețelor. Tablă flipchart.</p>	<p><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming. Lectura unor surse bibliografice.</p> <p><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea referatelor. Întocmirea proiectelor de acte. Întocmirea referatelor pe grupe cu teme diferențiate</p>

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu diferențiat, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul organizării activității instanțelor de judecată.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative naționale

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 (M.O. nr.1 din 12.08.1994)
2. Legea privind organizarea judecătorească nr.514-XIII din 06.07.1995 (M.O. nr.58/641 din 19.10.1995)
3. Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr.789-XIII din 26.03.1996 (M.O. nr.32-33/323 din 30.05.1996)
4. Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 (M.O. nr. 57-58/375 din 18.05.2000)
5. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95 (M.O. nr.59-60/664 din 26.10.1995)
6. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19.07.1996 (M.O. nr.64/641 din 03.10.1996)
7. Legea nr.154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (M.O. nr.190-192/636 din 14.09.2012)
8. Legea cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 950-XIII din 19.07.1996 (M.O. nr.61-62/607 din 20.09.1996).
9. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor 178 din 25.07.2014.
10. Legea cu privire la conflictul de interese nr.16 din 15.02.2008(M.O.nr.94-96/351 din 30.05.2008).
11. Codul de procedură penală a Republicii Moldova.
12. Codul de procedură civilă a Republicii Moldova.
13. Codul contravențional.
14. Codul muncii.
15. Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, Monitorul Oficial nr.194-196/637 din 05.10.2010
16. Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr. 48 din 22.03.2012, Monitorul Oficial nr.63/213 din 31.03.2012.
17. Legea privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești nr. 59-XVI din 15.03.2007, Monitorul Oficial nr.64-66/296 din 11.05.2007.
18. Legea pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice nr. 155 din 21.07.2011, Monitorul Oficial nr.164-165/480 din 04.10.2011.
19. Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14.10.98, Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.42-44/247 din 12.03.2004, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.111-113/683 din 17.12.1998-
20. Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355-XVI din 23.12.2005, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.35-38/148 din 03.03.2006
21. Instrucțiunea cu privire la ținerea lucrărilor de Secretariat în judecătorii și curțile de apel (<http://www.csm.md/legislatia/regulamente>).
22. Regulamentele Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Justiției (<http://www.csm.md/legislatia/regulamente>).
23. Codul de etică al judecătorului. Hotărârea CSM nr.366/15 din 29.11.2007 (<http://www.csm.md/legislatia/regulamente>).

Acte internaționale și regionale

24. Principiile de bază cu privire la independența judecătorului (adoptate de Congresul al VII-lea al O.N.U. asupra combaterii infracțiunilor și tratamentul infractorilor desfășurat în perioada 26.08-06.09.1985 la Milano și avizate prin rezoluțiile nr. 40/32 din 29.11.1985 și 40/146 din 13.12.1985 ale Adunării Generale a O.N.U.).

25. Principii de bază asupra independenței judiciare (adoptate de cel de-al șaptelea Congres al Națiunilor Unite cu privire la „Prevenirea infracțiunii și tratamentul infractorilor” ținut la Milano între 26 august și 06 septembrie 1985 și aprobate prin rezoluțiile Adunării Generale 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985).
 26. Codul de conduită al funcționarilor însărcinați cu implementarea legii (adoptat prin Rezoluția Adunării Generale 34/169 din 17 decembrie 1979).
 27. Principii călăuzitoare elaborate în scopul înfăptuirii eficiente a Codului de conduită al funcționarilor însărcinați cu menținerea ordinii de drept (adoptate prin Rezoluția Consiliului Economic și Social al ONU la 24 mai 1989).
 28. Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing). Rezoluția 40/33 din 29 noiembrie 1985.
 29. Carta Universală a Judecătorilor, aprobată în cadrul întrunirii de la Taipei (Taiwan), 17 noiembrie 1999, „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.1, editura Cartier juridic, Chișinău 2006, p.263.
 30. Recomandarea nr.R(94)12 a Comitetului Miniștrilor, adresată Statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.2, editura Cartier juridic, Chișinău 2006 p.267.
 31. Recomandarea nr.R(86)12 a Comitetului Miniștrilor din Statele membre cu privire la măsurile de prevenire și reducere a volumului de lucrări în instanțe „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.3, editura Cartier juridic, Chișinău 2006, p.273.
 32. Recomandarea nr.R(2000)10 a Comitetului Miniștrilor din Statele membre privind codurile de conduită pentru funcționarii publici „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.4, editura Cartier juridic, Chișinău 2006, p.284.
 33. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.5, editura Cartier juridic, Chișinău 2006, p.294
 34. Principiile de la Bangalore cu privire la conduita judiciară 2002 „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.6, editura Cartier juridic, Chișinău 2006, p.312.
 35. Ghidul CEDO pentru rezolvarea conflictului de interese în administrația publică „Administrarea eficientă a justiției”, anexa nr.7, editura Cartier juridic, Chișinău 2006, p.325.
 36. Avizul nr.1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor.
 37. Avizul nr.2 (2001) al Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), privind finanțarea și administrarea instanțelor, cu referire la eficiența sistemului judiciar și la art.6 al Convenției Europene privind Drepturile și Libertățile Fundamentale ale Omului.
 38. Consiliul Europei și lupta împotriva corupției – Convenția penală privind corupți și raportul explicativ; Convenția civilă privind corupția și raportul explicativ.
 39. Avizul nr.3 (2001) al Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE);
 40. Hotărârile relevante C E D O.
 41. Recomandările de la Kiev iunie 2010
 42. Declarația CCJE de la Vilnius iunie 2011.
- Literatură didactică și științifică:**
43. Administrarea eficientă a justiției: Valeria Șterbeț, Raisa Botezatu, Sergiu Furdui, Vera Macinscaia, Eugenia Fistican, Ion Muruianu.
 44. Culegere de hotărâri explicative (octombrie 2003 – decembrie 2005), editura Cartier juridic, Chișinău, 2006.
 45. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile, coordonator Mihai Poalelungi (grup de autori), editura Cartier juridic, Chișinău 2006.
 46. Reforma judiciară și de drept în Republica Moldova: realizări, probleme și perspective, Valeria Șterbeț, Chișinău, 2005.